T.C.
D A N I Ş T A Y
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2024/177

DAVACI VE YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI İSTEYEN : Türk Dişhekimleri Birliği
VEKİLİ : Av. Mustafa Güler
UETS: 16445-44822-03957

DAVALI : Sağlık Bakanlığı / ANKARA
UETS:35756-76579-89740
VEKİLLERİ : Huk. Müş. Av. Gülseren Akkaya
Huk. Müş. Av. Burcu Özge Ateş / Aynı yerde

İSTEMİN KONUSU : Davacı tarafından, 17/11/2023 tarih ve 32372 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Sağlık Tesislerinin Denetimi Hakkında Yönetmeliğin 1. maddesinde yer alan "...ve Sağlık Bakanlığınca belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresinin, 4. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...veya Bakanlık adına il sağlık müdürlükleri...", "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibarelerinin, aynı fıkranın (c) bendinde yer alan "...veya il sağlık müdürlükleri..." ibaresinin, aynı fıkranın (l) bendinde yer alan "...Bakanlıkça belirlenmiş olan düzenlemelere, sağlık politika ve programlarına..." ibaresinin, 5. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelerle..." ibaresinin, 6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinin, 7. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "...ve Bakanlık düzenlemelerine..." ibaresinin, 10. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan "...ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyeti uygun şartlar sağlanana kadar Bakanlığın kararı üzerine valilikçe durdurulur ve..." ibaresinin, 13. maddesinin, 14. maddesi ile aynı maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresinin, 15., 16. ve 17. maddelerinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI : **Davacı tarafından,** Yönetmelikte yer verilen denetim yetkisinin Bakanlıkta kim tarafından kullanılacağının belirli olmamasından, sağlık kuruluşlarının Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen, ancak hukuki belirsizlik oluşturan politika ve düzenlemelere uymalarının beklenmesine, sağlık hizmetlerinin Bakanlıkça belirlenmiş tıbbi uygulamalara ve tıbbi endikasyonlara uygun olmasına kadar, hukuka aykırı pek çok kural içerdiği; **Yönetmeliğin 4. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...veya Bakanlık adına il sağlık müdürlükleri..." ibaresi, aynı fıkranın (c) bendinde yer alan "...veya il sağlık müdürlükleri..." ibaresi, 13., 14., 15., 16. ve 17. maddeleri yönünden,** 3359 sayılı Kanun'un 9. ve ek 11. maddeleri ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 355. maddesinin (e) bendi uyarınca Sağlık Bakanlığının özel sağlık kuruluşları da dahil olmak bütün sağlık kurum ve kuruluşları üzerinde genel bir denetim yetkisi olduğu, ancak anılan Kararnamenin 364. maddesinin (b) bendi uyarınca bu denetim

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

yetki ve görevinin Teftiş Kurulu Başkanlığına verildiği, söz konusu Kararnamenin, il sağlık müdürlüklerinin düzenlendiği 371. maddesinde, "İl sağlık müdürleri Bakanlığın il düzeyindeki hizmetlerinin etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesinden sorumludur" şeklinde genel bir hükmün mevcut olduğu, Teftiş Kurulu Başkanlığı dışında bir denetim örgütlenmesi kurulabilmesine imkan sağlayan herhangi bir mevzuat hükmünün bulunmadığı, bu çerçevede, Bakanlığın sağlık kuruluşlarını denetleme yetkisinin, kanunen yetkili olmayan il sağlık müdürlüklerinde kurulan il denetim ekibine verilmesine ilişkin dava konusu düzenlemelerin hukuka aykırı olduğu; **Yönetmeliğin 1. maddesinde yer alan "...ve Sağlık Bakanlığınca belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresi, 4. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresi, aynı fıkranın (l) bendinde yer alan "...Bakanlıkça belirlenmiş olan düzenlemelere, sağlık politika ve programlarına..." ibaresi, 5. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelerle..." ibaresi, 7. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "...ve Bakanlık düzenlemelerine..." ibaresi, 14. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresi yönünden**, sağlık kuruluşlarının, yürürlükte olan mevzuata uymakla yükümlü oldukları, mevzuatta henüz yer bulmamış Bakanlık politika ve düzenlemelerinin ne olduğunun belli olmadığı, henüz mevzuat parçası haline gelmemiş çalışmalara özel sağlık kuruluşlarının uymasının beklenemeyeceği, nitekim, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 355. maddesinin 1. fıkrasının (e) bendinde, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görevleri belirlenirken "Sağlık kurum ve kuruluşlarının mevzuat ile belirlenen politika ve düzenlemelere uyumunu denetlemek, gerekli yaptırımları uygulamak," hükmüne yer verildiği, anılan kuralda mevzuat parçası haline gelmemiş politika ve düzenlemeler değil mevzuat ile belirlenmiş olan politika ve düzenlemelerin sağlık kuruluşlarının uymaları gereken husus olarak belirlendiği, Yönetmelikte, dayanağı Kararname kuralını da aşarak, sağlık kuruluşlarının, henüz mevzuatın bir parçası olmamış olan politika ve düzenlemelere de uymaları gereğinin belirtildiği, Bakanlık politikası olarak neyin anlaşılması gerektiğinin, kapsam ve sınırlarının bütünüyle belirsiz olduğu, hukuk kurallarının ilgililer tarafından rahatlıkla anlaşılabilir, çelişki barındırmayan ve çerçevesi belirlenmiş metinler şeklinde olması gerektiği, ancak özel sağlık kuruluşlarının uygun davranmaları beklenen Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen politika ve düzenlemelerin tamamen belirsiz olduğu, dolayısıyla, belirsiz ifadelerle ilgililere karşılığında yaptırım tanımlanan bir yükümlülük yüklenmiş olmasının, hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırı olduğu; **Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesi yönünden**, sağlık hizmetlerinin sınırlarının, gerekliliği (endikasyon) ve uygulanabilecek tedavi seçeneklerinin evrensel bilimsel kurallar ile belirlendiği, tıbbi işlemlerle ilgili rehberler hazırlandığı, bu rehberlerin, meslek mensuplarına endikasyon koyma ve tedavi planlamada yardımcı olmayı hedeflediği, ancak, rehber niteliğindeki bu belgelerin hiç bir zaman uygulanmasının zorunlu şablonlar olarak kabul edilemeyeceği, dolayısıyla, bilimsel bilgiyle desteklenebilen tıbbi işlemlerde, bu rehber bilgilerine uyulmamış

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

olmasının sorumluluk getirmeyeceği, ayrıca, Sağlık Bakanlığına tıbbi uygulama veya endikasyon belirleme hakkı veren herhangi bir kanuni kural bulunmadığı, Bakanlık tarafından hazırlanıp da mevzuat olarak belirlenmiş tıbbi uygulama ve endikasyon kurallarının da bulunmadığı, bütün bunlardan başka, bu madde kapsamında idarenin talep edebileceği belgeler arasında gösterilen hasta dosyasının hastanın kişisel sağlık bilgilerini içerdiği, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda Sağlık Bakanlığına hastalara ait kişisel bilgileri işleme yetkisinin, "ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla" verildiği, soruşturma veya inceleme sebebiyle kişisel verilerin işlenmesinin bu amaçlar içinde yer almadığı, Kanunda soruşturma sebebiyle getirilen istisnaların 28. maddede belirtildiği ve bu istisnalar arasında Sağlık Bakanlığının yapacağı genel denetlemelerin bulunmadığı; **Yönetmeliğin 10. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan "ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyeti uygun şartlar sağlanana kadar Bakanlığın kararı üzerine valilikçe durdurulur ve" ibaresi yönünden**, hasta haklarının ihlal edilmesinin yaptırıma bağlanmasında hukuka aykırılık bulunmadığı, ancak, hasta haklarının oldukça geniş bir değerler bütünü olduğu, Hasta Hakları Yönetmeliğinin, hasta haklarına ilişkin düzenlemelerden biri olduğu, bu Yönetmelikte, sağlık hizmetlerinden faydalanma hakkından bilgi almaya, hasta sırrının korunmasından tedavinin hastanın rızasıyla yapılmasına ve tıbbi araştırmalara kadar oldukça farklı hak kategorilerine ilişkin düzenlemelere yer verildiği, bu haklardan herhangi birinin ihlali halinde, dişhekimi veya sağlık kuruluşuna ilgili mevzuatta belirtilen yaptırımların uygulandığı, örneğin Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Yönetmeliğinin "Hasta hakları" başlıklı 23. maddesindeki düzenlemeye uyulmaması halinde idari para cezasından muayenehanenin kapatılmasına veya mesul müdürün çalışma izninin iptal edilmesine kadar varan yaptırımların bulunduğu, benzer şekilde, Tıbbi Deontoloji Nizamnamesinde, Dişhekimliği Meslek Etiği Kurallarında, çeşitli etik kuralların sayıldığı mevzuatta çeşitli düzenlemeler içinde, hasta hakkı olarak kabul edilecek pek çok hüküm bulunduğu, bu bağlamda, hasta hakları ihlali denildiğinde çok geniş bir yükümlülük kümesi içindeki herhangi bir hakkın ihlalinin anlaşılabileceği, bütün bu açıklamalar uyarınca, dava konusu kuralın öngörülebilirlik ve belirlilik ilkelerine aykırı olduğu, hasta hakları kategorisindeki bütün hak ihlallerinin faaliyet durdurma şeklinde tek bir yaptırıma bağlanmış olmasının da adalet ve hakkaniyet ile bağdaşmadığı ileri sürülerek anılan düzenlemelerin iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

DAVALININ_SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, Bakanlıklarının, teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini yürüterek, tüm sağlık kurum ve kuruluşlarını denetlemek ve gerekli yaptırımları uygulamak hak ve yetkisini haiz olduğu, asıl ve öncelikli olanın, sağlık hizmeti alanında Anayasa ve diğer kanunlar ile verilen bu yetkinin en iyi şekilde kullanılarak sağlık hizmetlerinde optimal düzeyde standardizasyon sağlanması ile 1219 ve 3359 sayılı Kanunlar başta olmak üzere diğer ilgili kanunlar ile verilen düzenleyici

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

işlem yapma yetkisi ile sağlık hizmetlerinin gereklerine uygun ve objektif kriterler konulması olduğu, Bakanlıklarının idarenin içyapısı ve işleyişi ile ilgili olarak sağlık hizmetlerini yürütmekle görevli kişi, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ve bu faaliyetlerin Bakanlık politika ve düzenlemelerine uyumu yönünden denetimine ilişkin kuralları yönetmeliklerle belirleyebildiği, sağlık hizmet sunumunun ve sağlık hizmeti sunan gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine ait sağlık kurum, kuruluş ve müesseselerinin ilgili mevzuat ve Bakanlıklarınca belirlenen politika ve düzenlemelere **uygunluğunun**denetlenmesine ve uygulanacak idari yaptırımlara ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla da dava konusu Yönetmeliğin yürürlüğe konulduğu; **Yönetmeliğin 4. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...veya Bakanlık adına il sağlık müdürlükleri..." ibaresi, aynı fıkranın (c) bendinde yer alan "...veya il sağlık müdürlükleri..." ibaresi, 13., 14., 15., 16. ve 17. maddeleri yönünden,** 3359 sayılı Kanun'un ek 11. maddesinin 1. fıkrası uyarınca sağlık hizmeti sunumu ile ilgili tüm iş ve işlemlerin Bakanlıklarınca denetleneceği yolunda hüküm sevk edildiği, her Bakanlık teşkilatında olduğu gibi Bakanlıklarının teşkilatında da Teftiş Kurulu Başkanlığının kurulduğu, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 364. maddesi ile de görev tanımlarının belirlendiği, buna göre, Bakanlık teşkilatı ile gerektiğinde bağlı ve ilgili kuruluşların ve bunların denetimi altındaki kurum ve kuruluşların iş ve işlemleri hakkında teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yapmak görevlerinin sayıldığı, ancak, yine aynı Kararnamenin 355. maddesinin 1. fıkrası ile sağlık kurum ve kuruluşlarının mevzuat ile belirlenen politika ve düzenlemelere uyumunu denetlemek, gerekli yaptırımları uygulamak yetkisinin de Bakanlığın Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğüne tevdii edildiği, Özel Hastaneler Yönetmeliğinin "Denetim" başlıklı 62. maddesinde özel hastanelerin denetimlerinin Müdürlükler tarafından yapılacağının da açıkça düzenlendiği, ayrıca, 19/06/2020 tarih ve 54567092-010.04-2812 sayılı Makam Oluruyla yürürlüğe konulan Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanlıklarının Görevlerine Dair Yönergenin "Denetim ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı" başlıklı 8. maddesinin 1. fıkrasında, "Sağlık kurum ve kuruluşlarının mevzuata, Bakanlık politika ve düzenlemelerine uygunluk denetimini, Teftiş Kurulu Başkanlığı ve bağlı kuruluş Denetim Birimleri ile işbirliği içerisinde yürütmek ve gerekli yaptırımları uygulamak ve uygulatmak" görevinin Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü içerisinde kurulmuş olan Denetim ve Değerlendirme Başkanlığına verildiği, yine, 07/11/2017 tarih ve 39608046-010.04-51275 sayılı Makam Oluruyla yürürlüğe konulan Sağlık Bakanlığı Taşra Teşkilatı Kadro Standartları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönergenin "C- İl Sağlık Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri Başkanlığı" başlığı altında yer alan hükümle Sağlık Hizmetleri İzleme, Değerlendirme ve Denetim Birimi kurularak, "İl genelinde kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilere ait kurum ve kuruluşlarının ilgili mevzuat ve Bakanlık politika ve düzenlemeleri ile planlanan hedeflere uyumunu denetlemek ve gerekli yaptırımları uygulamak, izleme ve değerlendirme raporları hazırlamak" görevinin İl Sağlık Müdürlüğü Denetim Birimlerine verildiği, ülkemizde bulunan sağlık kurum ve kuruluşlarının sayısı göz önünde bulundurularak, yılda bir kere olağan denetim olmak üzere, ihbar, şikâyet üzerine veya re'sen yapılan olağandışı denetimler ve denetimlerde tespit edilen aykırılığın

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

giderilmesi için verilen sürenin sonunda yapılan süre sonu denetimleri de dikkate alındığında, sağlık hizmetinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesinin İl Sağlık **Müdürlüklerinin** mevzuata dayalı olarak denetimlerde sağlanan desteği ile mümkün olduğu, ayrıca bu durumun yukarıda yer alan mevzuat hükümleri uyarınca hükme de bağlandığı, Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının tek denetim yetkilisi olarak görülmesinin kabul edilemeyeceği; **Yönetmeliğin 1. maddesinde yer alan "...ve Sağlık Bakanlığınca belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresi, 4. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer** alan **"...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresi, aynı fıkranın (l) bendinde yer alan "...Bakanlıkça belirlenmiş olan düzenlemelere, sağlık politika ve programlarına..." ibaresi, 5. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelerle..." ibaresi, 7. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "...ve Bakanlık düzenlemelerine..." ibaresi, 14. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresi yönünden**, dava konusu Yönetmelikte geçen "Sağlık Bakanlığınca belirlenen politika" ifadesinin, sağlıkta dönüşüm programı çerçevesinde oluşturulan düzenlemelerden ibaret olduğu, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 355. maddesinin 1. fıkrasının (e) bendi hükmü uyarınca Bakanlığın teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini yürütmek, tüm sağlık kurum ve kuruluşlarının mevzuat ile belirlenen politika ve düzenlemelere uyumunu denetlemek ve gerekli yaptırımları uygulamak yetkisini haiz olduğu, bu madde uyarınca Bakanlıkça sağlık tesislerinde yapılacak denetimlerde esas alınacak hususun mevzuat ile belirlenen politika ve düzenlemeler olacağı, sağlıkta dönüşüm programı çerçevesinde oluşturulan sağlık politikaları ve Anayasa'dan alınan düzenleme yapma yetkisi çerçevesinde hazırlanarak yürürlüğe konulan düzenleyici işlemler kapsamında sağlık tesislerinde denetim yapılmakta olduğu, sağlık tesisinin türüne göre ilgili mevzuatına göre belirlenmiş standartlara aykırılık halinde uygulanacak müeyyidelerin de hukuki dayanağının bulunduğu; **Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesi yönünden**, Bakanlıklarınca uzmanlık eğitimlerinde tabiplere kazandırılmak üzere, mezuniyet öncesi ulusal çekirdek eğitim programını içerecek şekilde asgari eğitim ve öğretim müfredatının hazırlandığı ve yayımlandığı, bu müfredat eğitimleri kapsamında hekimlerin uzmanlık eğitimlerini aldığı ve bu müfredatta sunulan eğitimler kapsamında görevlerini icra ettiği, örneğin, acil tıp uzmanının eğitim ve müfredat programının, acil bakım ile ilgili teorik ve pratik klinik eğitim becerilerini içerecek şekilde Bakanlıkça hazırlandığı, dolayısıyla bu programda yer almayan becerilerin uygulamada hekim tarafından gösterilmesinin beklenemeyeceği, bu kapsamda da dava konusu düzenleme çerçevesinde konusunda uzman, tercihen akademisyenlerden oluşan komisyon tarafından Bakanlıkça belirlenmiş tıbbi uygulamalar ve tıbbi endikasyonlar çerçevesinde inceleme, denetim ve değerlendirme yapılabilmesinin kaçınılmaz olacağı, nitekim acil tıp uzmanı tarafından yetkisi dışında işlem yapılıp yapılmadığı hususunda yine Bakanlıkça belirlenen çekirdek eğitim müfredatından yola çıkılarak değerlendirme yapılabileceği, yine, insan sağlığına yönelik geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulama yöntemlerinin belirlenmesi, bu yöntemleri uygulayacak kişilerin

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

eğitimi ve yetkilendirilmesinin de Bakanlıklarınca hazırlanan Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliğinde düzenlendiği, anılan Yönetmeliğin ekinde, Ek-3 Ünite ve Uygulama Merkezlerinde Yapılabilecek Uygulamalar Listesinin bulunduğu, bu listede, akupunktur, kayropraktik, mezoterapi gibi geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarının hangi durumlarda uygulanabileceği, hangi hastalara ve hangi hastalıklarda uygulanamayacağının yine Bakanlıklarınca belirlendiği, ayrıca, Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin eki Ek-9 da Tıp Merkezi ve A Tipi Tıp Merkezlerinde Yapılabilecek Cerrahi İşlemler Listesinde de hangi cerrahi uygulamaların tıp merkezlerinde yapılabileceğinin düzenlendiği, tıp merkezinde yapılan cerrahi işlemlerin Yönetmelik ekinde yer alan Ek-9 sayılı listeye uygun olmaması halinde, Ek-6/a Tıp Merkezi Denetim Sorgu ve İdari Yaptırım Formunun 67. sırasında yer alan müeyyidenin uygulandığı, örneğin, saç ekimi uygulamasına ait asgari standartlar ile saç ekimi birimlerinde görev yapacak personelin belirlenmesine ve saç ekimi birimlerinin denetlenmesine ilişkin usul ve esasların Saç Ekimi Birimleri Hakkında Yönetmelik ile, obezite tedavisini sağlamak amacıyla obezite cerrahisi uygulamalarına ilişkin usul ve esasların ise Obezite Merkezleri ve Obezite Cerrahi Uygulamaları Hakkında Yönetmelik ile Bakanlıkları tarafından belirlendiği, kaldı ki, söz konusu düzenlemelerin Bakanlıklarınca mevzuat olarak yayımlanarak uygulamaya konulduğu; **Yönetmeliğin 10. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan "ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyeti uygun şartlar sağlanana kadar Bakanlığın kararı üzerine valilikçe durdurulur ve" ibaresi yönünden**, dava konusu düzenlemenin, 17/12/2022 tarih ve 32046 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikler ile, Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 36. maddesinin 2. fıkrasına, Özel Hastaneler Yönetmeliğinin Ek 2. maddesinin 2. fıkrasına eklenen hükümlerden dercedildiği, söz konusu hükmün anılan Yönetmeliklerin ilgili hükümleri kapsamında dava konusu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yürürlükte bulunan ve uygulanmasına devam edilen bir düzenleme olduğu, 3359 sayılı Kanun'un Ek 11. maddesi uyarınca Bakanlıklarının, faaliyet durdurma müeyyidesini uygulama yetkisini haiz olduğu, Yönetmeliğin 12. maddesi uyarınca, sağlık tesisinin bir kısmında veya tamamında faaliyetin durdurulmasına, ruhsat veya faaliyet izninin askıya alınmasına veya iptaline ilişkin yaptırımları karara bağlamak üzere komisyon kurulacağı, hasta hakları ihlalinin yapıldığı tespit edilen sağlık tesislerinde ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyetinin uygun şartlar sağlanana kadar durdurulması müeyyidesinin de ilgili komisyonda değerlendirileceği, yapılan değerlendirme neticesinde komisyonca sağlık tesisinin faaliyetinin durdurulması müeyyidesinin verileceği, iç hukukumuzda da, uluslararası metinlere uygun şekilde, Hasta Hakları Yönetmeliğinin 01/08/1998 tarih ve 23420 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği, bu düzenlemelere göre hastaların, saygı görme, kişilik değerlerine uygun bir şekilde ve ortamda sağlık hizmetlerinden faydalanma, kendi yaşamını belirleme, fiziksel ve zihinsel bütünlüğe sahip olma ve kişi olarak güvenli bir yaşam sürdürme, özel yaşamına saygı gösterilme, insan haysiyetine yakışır gerekli tedavinin alınması haklarına sahip olduğu ve hiçbir hasta hakkının diğerinden üstün tutulmadığı, asıl ve öncelikli olanın, sağlık hizmeti

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

alanında Anayasa ve diğer kanunlar ile verilen yetkiyi en iyi şekilde kullanarak, insanın en temel haklarından biri olan sağlık hakkı ve sağlıklı yaşama ihtiyacının istismar edilmesi ve kazanç elde etmeye alet edilmesinin önüne geçmek olduğu, bu sebeple, dava konusu idari yaptırımın uygulanmasının hakkaniyet ve adalet prensipleriyle bağdaşmadığının kabul edilemeyeceği, bu durumda konunun nitelik ve mahiyetine ve üst hukuk normlarına ve hukukun genel ilkelerine uygun olarak yapılan düzenlemede hukuka aykırı ve iptali gerektirici bir cihet bulunmadığı belirtilerek davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ : Ersin Yılmaz
DÜŞÜNCESİ : Yürütmenin durdurulması isteminin kısmen kabulü, kısmen reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onuncu Dairesince, davalı idarenin ara kararı cevabı alındıktan ya da ara kararına cevap verme süresi geçtikten sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, ara kararı cevabının geldiği görülmekle yeniden incelendi, gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

Özel Sağlık Tesislerinin Denetimi Hakkında Yönetmeliğin 17/11/2023 tarih ve 32372 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesi üzerine, davacı tarafından, anılan Yönetmeliğin 1. maddesinde yer alan "...ve Sağlık Bakanlığınca belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresinin, 4. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...veya Bakanlık adına il sağlık müdürlükleri...", "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibarelerinin, aynı fıkranın (c) bendinde yer alan "...veya il sağlık müdürlükleri..." ibaresinin, aynı fıkranın (l) bendinde yer alan "...Bakanlıkça belirlenmiş olan düzenlemelere, sağlık politika ve programlarına..." ibaresinin, 5. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelerle..." ibaresinin, 6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinin, 7. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "...ve Bakanlık düzenlemelerine..." ibaresinin, 10. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan "...ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyeti uygun şartlar sağlanana kadar Bakanlığın kararı üzerine valilikçe durdurulur ve..." ibaresinin, 13. maddesinin, 14. maddesi ile aynı maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresinin, 15., 16. ve 17. maddelerinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle bakılan dava açılmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

İLGİLİ MEVZUAT :

Anayasa'nın "Özel hayatın gizliliği" başlıklı 20. maddesinin 1. fıkrasında, herkesin, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı ifade edilmiş; **3. fıkrasında**, "Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir." hükmüne yer verilmiş; **56. maddesinin 1. fıkrasında**, herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu; **3. fıkrasında,** Devletin, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenleyeceği; **4. fıkrasında da**, Devletin, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getireceği hükme bağlanmıştır.

3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının, sağlık hizmetleri ile ilgili temel esasları belirlemek olduğu; **2. maddesinde,** Milli Savunma Bakanlığı hariç bütün kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzelkişileri ve gerçek kişileri kapsadığı; **3. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde,** sağlık kurum ve kuruluşlarının yurt sathında eşit, kaliteli ve verimli hizmet sunacak şekilde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca, diğer ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak plânlanacağı, koordine edileceği, mali yönden destekleneceği ve geliştirileceği; **(b) bendinde**,koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmek suretiyle kamu ve özel bütün sağlık kurum ve kuruluşlarının kurulması ve işletilmesinde kaynak israfı ve atıl kapasiteye yol açılmaksızın gerektiğinde hizmet satın alınarak kaliteli hizmet arzı ve verimliliğinin esas alınacağı; Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının ilgili Bakanlığın muvafakatını alarak, kamu ve özel bütün sağlık kurum ve kuruluşlarına koruyucu sağlık hizmeti görevi vereceği ve bu kurum ve kuruluşların bütün sağlık hizmetlerini denetleyeceği; **(c) bendinde,** bütün sağlık kurum ve kuruluşları ile sağlık personelinin ülke sathında dengeli dağılımı ve yaygınlaştırılmasının esas olduğu, sağlık kurum ve kuruluşlarının kurulması ve işletilmesinin bu esas içerisinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca düzenleneceği; **(e) bendinde,** tesis edilecek eğitim, denetim, değerlendirme ve oto kontrol sistemi ile sağlık kuruluşlarının tespit edilen standart ve esaslar içinde hizmet vermesinin sağlanacağı; **(f) bendinde,** herkesin sağlık durumunun takip edilebilmesi ve sağlık hizmetlerinin daha etkin ve hızlı şekilde yürütülmesi maksadıyla, Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarınca gerekli kayıt ve bildirim sisteminin kurulacağı, bu sistemin, e-Devlet uygulamalarına uygun olarak elektronik ortamda da oluşturulabileceği, bu amaçla, Sağlık Bakanlığınca, bağlı kuruluşları da kapsayacak şekilde ülke çapında bilişim sistemi kurulabileceği; **(i) bendinde,** sağlık hizmetlerinin yurt çapında istenilen seviyeye ulaştırılması amacıyla; bakanlıklar seviyesinden en uçtaki hizmet birimine kadar kamu ve

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

özel sağlık kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında koordinasyon ve işbirliği yapılacağı, sağlık kurum ve kuruluşlarının coğrafik ve fonksiyonel hizmet alanlarının, verecekleri hizmetler, yönetim, hizmet ilişki ve bağlantıları gibi konularda tespit edilen esaslara uymak ve verilen görevleri yapmakla yükümlü oldukları; **9. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde ise,** bütün kamu ve özel sağlık kuruluşlarının tesis, hizmet, personel, kıstaslarını belirlemeye, sağlık kurum ve kuruluşlarını sınıflandırmaya ve sınıflarının değiştirilmesine, sağlık kuruluşlarının amaca uygun olarak teşkilatlanmalarına, sağlık hizmet zinciri oluşturulmasına, hizmet içi eğitim usul ve esasları ile sağlık kurum ve kuruluşlarının koordineli çalışma ve hizmet standartlarının tespiti ve denetimi ile bu Kanunla ilgili diğer hususların Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un **ek 11. maddesinde** -dava konusu düzenlemenin yayımlandığı tarihte yürürlükte olan haliyle-**,** "Sağlık hizmeti sunumu ile ilgili tüm iş ve işlemler Sağlık Bakanlığınca denetlenir.

Olağanüstü durumlarda mesleğini icraya yetkili kişilerce acil sağlık hizmeti ulaşana ve sağlık hizmeti devamlılık arz edene kadar verilecek olan sağlık hizmeti hariç, ruhsatsız olarak sağlık hizmeti sunan veya yetkisiz kişilerce sağlık hizmeti verdirenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Özel izne tabi hizmet birimlerini Sağlık Bakanlığından izin almaksızın açan veya buralarda verilecek hizmetleri sunan sağlık kurum ve kuruluşları, bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yarısına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

Bakanlıkça belirlenen kayıtları uygun şekilde tutmayan veya bildirim zorunluluğunu yerine getirmeyen sağlık kurum ve kuruluşları iki defa uyarılır. Uyarıya uymayanlara bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yüzde biri kadar idari para cezası verilir.

Sağlık Bakanlığınca belirlenen acil hastaya müdahale esaslarına; personel, tıbbi cihaz ve donanım, bina ve hizmet birimleri, malzeme ile ilaç standartlarına uyulmaması hâllerinde bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yüzde beşine kadar idari para cezası uygulanır.

Bu maddedeki idari para cezasını gerektiren fiillerin bir yıl içinde tekrarı hâlinde idari para cezaları bir kat artırılarak uygulanır; üçüncü defa işlenmesinde ise sağlık kurum ve kuruluşunun ilgili bölümünün veya tamamının faaliyeti on güne kadar durdurulur. Aynı isim ve sahiplikte birden fazla sağlık kurum ve kuruluşu bulunması hâlinde idari yaptırımlar sadece ihlalin yapıldığı sağlık kurum ve kuruluşu ile sınırlı olarak uygulanır.

Bu maddede belirtilen idari para cezalarını vermeye valiler, faaliyet durdurma cezasını vermeye Sağlık Bakanlığı yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, üniversite sağlık uygulama ve araştırma merkezleri yönünden Yükseköğretim Kurulunun görüşü alınarak Sağlık Bakanlığınca düzenlenir." hükmü düzenlenmiştir.

Öte yandan, **07/04/2016 tarih ve 29677 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6698 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nun,**

"Amaç" başlıklı **1. maddesinde,** "Bu Kanunun amacı, kişisel verilerin işlenmesinde

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir." hükmü;

"Kapsam" başlıklı **2. maddesinde,** "Bu Kanun hükümleri, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır." hükmü;

"Genel ilkeler" başlıklı **4. maddesinde,** "(1) Kişisel veriler, ancak bu Kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uygun olarak işlenebilir.

(2) Kişisel verilerin işlenmesinde aşağıdaki ilkelere uyulması zorunludur:

a) Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma.

b) Doğru ve gerektiğinde güncel olma.

c) Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme.

ç) İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma.

d) İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un "Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları" başlıklı **6. maddesinde -dava konusu düzenlemenin yayımlandığı tarihte yürürlükte olan haliyle-,** "(1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.

(2) Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır.

(3) Birinci fıkrada sayılan sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel veriler, kanunlarda öngörülen hâllerde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir.

(4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır." **hükmü yer almakta iken anılan maddenin 2. ve 3. fıkralarında 12/03/2024 tarih ve 32487 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7499 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikten sonra madde,** "(1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.

(2) (Mülga:2/3/2024-7499/33 md.)

(3) (Değişik:2/3/2024-7499/33 md.) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır. Ancak bu verilerin işlenmesi;

a) İlgili kişinin açık rızasının olması,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

b) Kanunlarda açıkça öngörülmesi,

c) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,

ç) İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması,

d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması,

e) Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması,

f) İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması,

g) Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması,

halinde mümkündür.

(4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır." şeklini almıştır.

Yine aynı Kanun'un "Kişisel verilerin aktarılması" başlıklı **8. maddesinde,** "(1) Kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın aktarılamaz.

(2) Kişisel veriler;

a) 5 inci maddenin ikinci fıkrasında,

b) Yeterli önlemler alınmak kaydıyla, 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasında,

belirtilen şartlardan birinin bulunması hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın aktarılabilir.

(3) Kişisel verilerin aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır." hükmü yer almıştır.

10/07/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan **1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 355. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde,** her türlü koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini planlamak, teknik düzenleme yapmak, standartları belirlemek ve bu hizmetler ile sunucularını sınıflandırmak, bununla ilgili iş ve işlemleri yaptırmak; **(c) bendinde,** kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilere ait sağlık kurum ve kuruluşlarına izin vermek ve ruhsatlandırmak, bu izin ve ruhsatları gerektiğinde süreli veya süresiz iptal etmek; **(e) bendinde,** sağlık kurum ve kuruluşlarının mevzuat ile belirlenen politika ve düzenlemelere uyumunu denetlemek, gerekli yaptırımları uygulamak; **(i) bendinde,** ilgili mevzuat çerçevesinde kişisel verilerin korunmasına ve veri mahremiyetinin

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

sağlanmasına yönelik düzenleme yapmak Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

Ayrıca, "Bilgi toplama, işleme ve paylaşma yetkisi" başlıklı **378. maddesinde** (Bu madde, Anayasa Mahkemesinin 27/02/2024 tarih ve 32473 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 26/10/2023 tarih ve E:2018/118, K:2023/180 sayılı kararıyla iptal edilmiş, kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra -27/11/2024- yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.)**,** "(1) Sağlık hizmeti almak üzere, kamu veya özel sağlık kuruluşları ile sağlık mesleği mensuplarına müracaat edenlerin, sağlık hizmetinin gereği olarak vermek zorunda oldukları veya kendilerine verilen hizmete ilişkin kişisel verileri işlenebilir.

2) Sağlık hizmetinin verilmesi, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması ve maliyetlerin hesaplanması amacıyla Bakanlık, birinci fıkra kapsamında elde edilen verileri alarak işleyebilir. Bu veriler, Kişisel Verilerin Korunması Kanununda öngörülen şartlar dışında aktarılamaz.

(3) Bakanlık, ikinci fıkra gereğince toplanan ve işlenen kişisel verilere, ilgili kişilerin kendilerinin veya yetki verdikleri üçüncü kişilerin erişimlerini sağlayacak bir sistem kurar.

(4) Üçüncü fıkraya göre kurulan sistemlerin güvenliği ve güvenilirliği ile ilgili standartlar Kişisel Verileri Koruma Kurulunun belirlediği ilkelere uygun olarak Bakanlıkça belirlenir. Bakanlık, ilgili mevzuat uyarınca elde edilen kişisel sağlık verilerinin güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirleri alır. Bu amaçla, sistemde kayıtlı bilgilerin hangi görevli tarafından ne amaçla kullanıldığının denetlenmesine imkân tanıyan bir güvenlik sistemi kurar.

(5) Sağlık personeli istihdam eden kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişileri ve gerçek kişiler, istihdam ettiği personeli ve personel hareketlerini Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

(6) Kişisel sağlık verilerinin işlenmesi, güvenliği ve bu maddenin uygulanması ile ilgili diğer hususlar Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kararname'nin **508. maddesi** ile de Bakanlıklara görev, yetki ve sorumluluk alanına giren konularda idari düzenlemeler yapabilme yetkisi verilmiştir.

Anılan mevzuat hükümlerine dayanılarak, sağlık hizmet sunumunun ve sağlık hizmeti sunan gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine ait sağlık kurum, kuruluş ve müesseselerin ilgili mevzuat ve Sağlık Bakanlığınca belirlenen politika ve düzenlemelere uygunluğunun denetlenmesine ve uygulanacak idari yaptırımlara ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla hazırlanan **Özel Sağlık Tesislerinin Denetimi Hakkında Yönetmelik,** 17/11/2023 tarih ve 32372 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Öte yandan, **2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında,** idari işlemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verileceği hükmü yer almıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

A) Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinin incelenmesi:

17/11/2023 tarih ve 32372 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Sağlık Tesislerinin Denetimi Hakkında Yönetmeliğin "Dosya ve elektronik sistem üzerinden denetim" başlıklı **6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinde,** "Belirli bir sağlık hizmet sunumu alanında Bakanlıkça belirlenmiş tıbbi uygulamalara veya tıbbi endikasyonlara uygunluğunun tespiti amacıyla hasta dosyası, elektronik kayıt sistemleri, tıbbi fotoğraf, tıbbi görüntüleme, rapor ve diğer ilgili bilgi ve belgeler üzerinden veya e-denetim sistemi kullanılarak inceleme, denetim ve değerlendirme yapılabilir." kuralına yer verilmiştir.

Davacı tarafından, bu madde kapsamında idarenin talep edebileceği bilgi ve belgelerin kişilerin sağlık verilerini içerdiği, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda Sağlık Bakanlığına kişisel sağlık verilerini işleme yetkisinin, "ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla" verildiği, soruşturma veya inceleme sebebiyle kişisel verilerin işlenmesinin bu amaçlar içinde yer almadığı ileri sürülmektedir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 378. maddesinde, kamu veya özel sağlık kuruluşlarına başvuranların kişisel verilerinin işlenebileceği düzenlenmiş, Bakanlığın bu verileri, sağlık hizmetinin verilmesi, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması ve maliyetlerinin hesaplanması amacıyla alarak işleyebileceği, bu verilerin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda öngörülen şartlar dışında aktarılamayacağı, Bakanlığın, toplanan ve işlenen kişisel verilere, ilgili kişilerin kendilerinin veya yetki verdikleri üçüncü kişilerin erişimlerini sağlayacak bir sistem kuracağı, kurulan sistemlerin güvenliği ve güvenilirliği ile ilgili standartların Kişisel Verileri Koruma Kurulunun belirlediği ilkelere uygun olarak belirleneceği, Bakanlığın, ilgili mevzuat uyarınca elde edilen kişisel sağlık verilerinin güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirleri alacağı, bu amaçla, sistemde kayıtlı bilgilerin hangi görevli tarafından ne amaçla kullanıldığının denetlenmesine imkân tanıyan bir güvenlik sistemi kurulacağı, kişisel sağlık verilerinin işlenmesi, güvenliği ve bu maddenin uygulanması ile ilgili diğer hususların Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Anılan maddenin Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilmiş ise de; Anayasa Mahkemesi tarafından iptal kararının Anayasanın 153. maddesi ve 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verildiğinden, iptaline karar verilen hükmün kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 27/02/2024 tarihinden itibaren dokuz ay boyunca (27/11/2024 tarihine kadar) yürürlükte kalacağı açıktır. Nitekim Anayasa Mahkemesinin 2013/6099 (41 - 42. paragraf) ve 2013/5876 (26 - 27. paragraf)

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

başvuru numaralı kararlarında da, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının yürürlüğünün ertelenmesi halinde, erteleme süresince iptali ertelenen kanun hükümünün yürürlükte olduğu ve bu hükmün ilgililere uygulanmasının kanunilik koşulunun ihlaline neden olmayacağı açıkça kabul edilmiştir.

Bu durumda davalı Sağlık Bakanlığının özel nitelikte kişisel veri olan sağlık verilerinin toplanması ve işlenmesi ile kayıt altına alınması konusunda yetkisinin bulunduğu açıktır.

Öte yandan, yukarıda yer verilen 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3. maddesi, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 355. maddesi gereği Sağlık Bakanlığının, sağlık kuruluşlarının hizmet vereceği standart ve esasları tespit etmeye, sağlık hizmetinin bu çerçevede yürütülmesini sağlamaya ve bunu **denetlemeye de yetkili olduğu** muhakkaktır. Bunun doğal sonucu olarak denetimin fiziki olarak dosya üzerinden veya elektronik ortamda (e-denetim) yapılmasını belirleme konusunda Bakanlığın takdir yetkisi bulunmaktadır. Ancak, bu denetim yetkisi kullanılırken 6698 sayılı Kanun uyarınca **özel nitelikli kişisel veri olarak sayılan sağlık verilerinin** işlenmesi konusundaki yasal mevzuatın da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda kişisel verilerin hukuka uygun olarak işlenebilmesi için uyulması gereken genel ilkeler belirlenmiş ve kişisel verilerin işlenme şartları düzenlenmiştir. Anılan Kanun'un 5. maddesine göre, kural olarak kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaklanmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında ise ilgili kişinin açık rızası olmasa dahi kişisel verilerin işlenebileceği durumlar öngörülmüştür.

Bununla birlikte Kanun'un 6. maddesinde, **sağlık verileri, özel nitelikli kişisel veri olarak sayılmış** ve işlenmesi özel kurallara bağlanmıştır. Maddenin, dava konusu düzenlemenin yapıldığı tarihte yürürlükte olan haline göre, özel nitelikli kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır. Bu verilerden olan sağlık verileri ise, ancak; kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilecektir.

Yine anılan maddenin, halihazırda yürürlükte olan -7499 sayılı Kanun'la değişik- haline göre de; sağlık verilerinin işlenmesi yasaktır ancak bunların, ilgili kişinin açık rızasının olması; Kanunlarda açıkça öngörülmesi, fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması; ilgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması; bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması; sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması; istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması; siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması hallerinde işlenmesi mümkündür.

Dava konusu düzenlemede, belirli bir sağlık hizmeti sunumu alanında Bakanlıkça belirlenmiş tıbbi uygulamalara veya tıbbi endikasyonlara uygunluğunun tespiti amacıyla maddede belirtilen şekilde kurulacak komisyon marifetiyle inceleme, denetim ve değerlendirme yapılabileceği kurala bağlanmış, bu inceleme, denetim ve değerlendirmenin "***hasta dosyası, elektronik kayıt sistemleri, tıbbi fotoğraf, tıbbi görüntüleme, rapor ve diğer ilgili bilgi ve belgeler üzerinden veya e-denetim sistemi kullanılarak***" gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Buna göre, üzerinden denetim yapılacak ***"hasta dosyası, tıbbi fotoğraf, tıbbi görüntüleme ve rapor"***un kişisel sağlık verisi niteliğinde olduğu; "***elektronik kayıt sistemleri ve diğer ilgili bilgi ve belgeler"***in de, denetimin maddede belirtilen amacı göz önünde bulundurulduğunda kişisel sağlık verisi barındırabileceği açıktır. Bu doğrultuda, dava konusu madde kapsamında yapılacak inceleme, denetim ve değerlendirmenin konusunu kişisel sağlık verilerinin oluşturabileceği anlaşılmaktadır.

Hal böyleyken, 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde dava konusu düzenleme incelendiğinde; anılan Kanun hükmünün dava konusu düzenleme tarihinde yürürlükte olan halinde, kişisel sağlık verilerinin işlenebilmesinde sayma suretiyle gösterilen "*kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi*" amaçları arasında "inceleme, denetim ve değerlendirme" amacına yer verilmediği; anılan Kanun hükmünün yürürlükteki halinde de, kişisel sağlık verilerinin işlenebileceği haller arasında "inceleme, denetim ve değerlendirme"nin sayılmadığı görülmektedir. Yine, kişisel sağlık verilerinin toplanmasına ve işlenmesine ilişkin Sağlık Bakanlığına yetki veren yukarıda anılan mevzuatta da "inceleme, denetim ve değerlendirme" amacıyla kişisel sağlık verilerinin işlenebileceğine ilişkin bir kurala yer verilmemiştir.

Bu durumda, dava konusu düzenlemeyle, Kanun hükmüne aykırı şekilde özel nitelikli kişisel veri olan sağlık verilerinin işleme amaçlarının genişletildiği görüldüğünden düzenlemede **kişisel sağlık verilerine ilişkin kısmı** yönüyle hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Nitekim, 21/06/2019 tarih ve 30808 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmeliğin, Bakanlık birimlerinin verilere erişimini düzenleyen 7. maddesinin 2. fıkrasında yer alan, *sağlık hizmeti sunucuları tarafından merkezi sağlık veri sitemine kimliksizleştirilerek gönderilen sağlık verilerini, ait oldukları kişilerle eşleştirmeye Bakanlıkça yetkilendirilmiş olan kullanıcıların, bu yetkilerini "denetleme ve düzenleme" görevleri kapsamında kullanılabileceğine* ilişkin düzenleme, Danıştay Onuncu Dairesinin

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

17/10/2023 tarih ve E.2019/10346, K.2023/5654 sayılı kararı ile, "kişisel sağlık verilerinin işlenmesi amaçlarını 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 3. fıkrasında sayılan işleme amaçları dışında genişletir nitelikte olduğu" yönündeki benzer gerekçelerle hukuka aykırı bulunmuş ve anılan fıkrada yer alan "denetleme ve düzenleme" ibaresinin iptaline karar verilmiştir.

Bununla birlikte, 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca kişisel sağlık verilerinin **ilgililerin açık rızasıyla** işlenmesi olanaklı olup, buna göre davalı idarenin inceleme ve denetim yetki ve görevini ilgililerin açık rızasını almak suretiyle anılan Kanun'a uygun olarak gerçekleştirebilmesi de her zaman mümkündür.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu düzenlemede **kişisel sağlık verilerine ilişkin kısmı** yönüyle hukuka uyarlık bulunmamakta olup, düzenleme bu haliyle uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zarara sebebiyet vereceğinden yürütmesinin durdurulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

B) 16. maddesinin incelenmesi:

Dava konusu Yönetmeliğin "Denetim ekibinin görev, yetki ve sorumlulukları" başlıklı **16. maddesinde,** "(1) Denetim ekibinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Denetimleri, hukuka, ilgili mevzuata ve düzenlemelere uygun bir şekilde, denetimin türü ve kapsamı ile uyumlu süre içerisinde eksiksiz olarak gerçekleştirmek.

b) Denetimleri; il denetim planındaki takvime uygun olarak zamanında ve e-denetim sistemi üzerinden gerçekleştirmek.

c) Denetim tutanağını Ek-2'de yer alan Denetim Tutanağı formatına uygun olarak düzenlemek ve noksansız olarak imza altına alınmasını sağlamak.

ç) Denetim kapsamında, gerekli görülen her türlü bilgi, belge ve kayıtları incelemek, gerektiğinde tasdikli örneğini almak, uygunsuzlukların tespitine esas teşkil eden delilleri toplamak ve e-denetim sistemine girişini yapmak.

d) Denetim esnasında, gerektiğinde sağlık tesisi yönetimi ve çalışanları ile hasta, hasta yakını veya kanuni temsilcisinin bilgisine başvurmak.

e) Denetimin gerektirdiği uygun çalışma ortamı ile ortamın gerektirdiği araç, gereç ve gerekli materyalin ilgili sağlık tesisi yönetimi tarafından hazır bulundurulmasını sağlamak.

f) Evrak ve kayıtlar üzerinde değişiklik yapmamak ve yapılmaması için gerekli tedbirleri almak.

g) Denetimin seyri, sonucu ve yapılan işlemler hakkında yetkisiz kişi ve mercilere bilgi vermemek ve verilmemesi için gerekli önlemleri almak.

ğ) Olağan dışı denetimlerde ihbar ve şikâyette bulunan kişilerin kişisel verilerinin gizli kalmasını sağlamak.

h) Denetim esnasında, tarafsızlık, eşitlik, dürüstlük, gizlilik, nezaket, saygı çerçevesi içerisinde ve toplumun ahlaki ve etik değerlerine uygun olarak davranmak; kişisel hak, hasta hakları ve mahremiyet kurallarına uymak.

(2) Görev, yetki ve sorumluluklarını, bu maddede belirtilen ilkelere uygun olarak yerine getirmediği tespit edilen görevliler hakkında tabi olduğu mevzuat uyarınca idari ve

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

disiplin işlemleri uygulanır." kuralına yer verilerek denetim ekibinin görev, yetki ve sorumlulukları sayılmış, maddede belirtilen ilkelere uygun olarak görevini yerine getirmeyen denetim görevlileri hakkında idari ve disiplin işlemi uygulanacağı belirtilmiştir.

Sağlık kuruluşlarının hizmet vereceği standart ve esasları tespit etmeye, sağlık hizmetinin bu çerçevede yürütülmesini sağlamaya ve bunu denetlemeye de yetkili olan davalı idare tarafından, illerde kurulan denetim ekiplerince gerçekleştirilecek *denetimin etkili, güvenilir, doğru ve planlı bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla* getirildiği anlaşılan düzenlemede kamu yararı ve hizmet gerekleri ile hukuka aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Bununla birlikte anılan maddenin 1. fıkrasının (b) ve (ç) bentlerinde, denetim ekibinin, denetimi e-denetim sistemi üzerinden gerçekleştirmek ve denetim kapsamında, her türlü bilgi, belge ve kayıtları incelemek, tasdikli örneğini almak, delilleri toplamak, e-denetim sistemine girişini yapmak görev ve yetkisine yer verildiği görülmektedir. Bu yetki çerçevesinde, denetim ekibinin inceleyeceği ve e-denetim sistemine gireceği bilgi ve belgeler arasında kişisel sağlık verilerinin de olabileceği gözetildiğinde, anılan bentlerin Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesine ilişkin olarak yukarıda yer verilen hukuka aykırılık gerekçesi çerçevesinde de incelenmesi gerekmektedir.

Bu doğrultuda, dava konusu Yönetmeliğin tamamı incelendiğinde; Yönetmelikle, sağlık hizmeti sunumunun ve sağlık hizmeti sunan sağlık kurum, kuruluş ve müesseselerin ilgili mevzuat ve Sağlık Bakanlığınca belirlenen politika ve düzenlemelere uygunluğunun denetlenmesinin amaçlandığı; denetimin, bu amacı sağlamak üzere Bakanlık veya Bakanlık adına il sağlık müdürlükleri tarafından yapılan inceleme, soruşturma, izleme, değerlendirme ve koordinasyon faaliyetleri ile idari yaptırımlara ilişkin iş ve işlemleri kapsayan süreç olarak tanımlandığı; uygunsuzluğun ise, denetimde bina ve hizmet birimi, personel, tıbbi cihaz, donanım, malzeme ve ilaç standartlarında, belge ve kayıtlarında, hizmet sunumu ve faaliyetlerinde ilgili mevzuatına, Bakanlıkça belirlenmiş olan düzenlemelere, sağlık politika ve programlarına ilişkin olarak tespit edilen aykırılıklar olarak ifade edildiği; denetimin olağan, olağan dışı ve süre sonu denetimi olarak üç şekilde gerçekleştirileceği; denetimin yerinde veya belli durumlarda e-denetim sistemi üzerinden yapılabileceği görülmektedir.

Buna göre, denetimin özel sağlık kuruluşlarının bina ve hizmet birimi, personel, tıbbi cihaz, donanım, malzeme ve ilaç standartları, belge ve kayıtları, hizmet sunumu ve faaliyetleri gibi hususlarda yapılabileceği, yalnızca kişisel sağlık verileri üzerinden yapılmadığı göz önünde bulundurulduğunda, denetimin konusunun kişisel sağlık verisi barındırabilecek olmasının, denetimin usul ve esaslarına ilişkin genel kurallar içeren, bu doğrultuda denetim ekibinin görev yetki ve sorumluluklarını belirleyen dava konusu düzenlemeleri tek başına hukuka aykırı hale getirmeyeceği açıktır. Nitekim, denetimin kişisel sağlık verilerine ilişkin olması halinde, bu verilerinin 6. maddenin 1. fıkrasının 1. cümlesine ilişkin yukarıda yer verilen hukuka aykırılık gerekçesindeki esaslar çerçevesinde kişisel verileri koruma mevzuatında yer alan veri işleme kurallarına uygun olarak işlenmesi gerektiği/işleneceği de muhakkaktır. Dolayısıyla, anılan düzenlemelerde, bu yönüyle de hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

C) Yönetmeliğin dava konusu diğer kısımlarının incelenmesi :

Yönetmeliğin dava konusu diğer kısımları yönünden, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen koşulların birlikte gerçekleşmediği anlaşıldığından, anılan düzenlemeler bakımından yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, davacının **YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMİNİN KISMEN KABULÜNE, KISMEN REDDİNE,**

2. 17/11/2023 tarih ve 32372 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Sağlık Tesislerinin Denetimi Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinin *kişisel sağlık verilerine ilişkin kısmı* yönünden **YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA,** esasta oy birliğiyle, gerekçede oy çokluğuyla,

3. 17/11/2023 tarih ve 32372 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Sağlık Tesislerinin Denetimi Hakkında Yönetmeliğin 1. maddesinde yer alan "...ve Sağlık Bakanlığınca belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresi, 4. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...veya Bakanlık adına il sağlık müdürlükleri...", "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibareleri, aynı fıkranın (c) bendinde yer alan "...veya il sağlık müdürlükleri..." ibaresi, aynı fıkranın (l) bendinde yer alan "...Bakanlıkça belirlenmiş olan düzenlemelere, sağlık politika ve programlarına..." ibaresi, 5. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelerle..." ibaresi, 7. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "...ve Bakanlık düzenlemelerine..." ibaresi, 10. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan "...ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyeti uygun şartlar sağlanana kadar Bakanlığın kararı üzerine valilikçe durdurulur ve..." ibaresi, 13. maddesi, 14. maddesi ile aynı maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "...ve Bakanlıkça belirlenen politika ve düzenlemelere..." ibaresi, 15., 16. ve 17. maddeleri yönünden **YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,** 10. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan "...ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyeti uygun şartlar sağlanana kadar Bakanlığın kararı üzerine valilikçe durdurulur ve..." ibaresi yönünden oy çokluğuyla, diğer maddeler yönünden oy birliğiyle,

4. Bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna itiraz yolu açık olmak üzere, 08/10/2024 tarihinde, karar verildi.

Başkan	**Üye**	**Üye**	**Üye**	**Üye**
İbrahim TOPUZ (X)	Dr. Lütfiye GÖZÜTOK AKBULUT	Hümeyra ERGİN ERCAN	Yunus Emre SILAY	Uğurhan KUŞ

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

(X)-KARŞI OY :

Dava Konusu Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinin incelenmesi:

17/11/2023 tarih ve 32372 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Sağlık Tesislerinin Denetimi Hakkında Yönetmeliğin "Dosya ve elektronik sistem üzerinden denetim" başlıklı **6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinde,** "Belirli bir sağlık hizmet sunumu alanında Bakanlıkça belirlenmiş tıbbi uygulamalara veya tıbbi endikasyonlara uygunluğunun tespiti amacıyla hasta dosyası, elektronik kayıt sistemleri, tıbbi fotoğraf, tıbbi görüntüleme, rapor ve diğer ilgili bilgi ve belgeler üzerinden veya e-denetim sistemi kullanılarak inceleme, denetim ve değerlendirme yapılabilir." kuralına yer verilmiştir.

Davacı tarafından, bu madde kapsamında idarenin talep edebileceği bilgi ve belgelerin kişisel sağlık verilerini içerdiği, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda Sağlık Bakanlığına kişisel sağlık verilerini işleme yetkisinin, "ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla" verildiği, soruşturma veya inceleme sebebiyle kişisel verilerin işlenmesinin bu amaçlar içinde yer almadığı ileri sürülmektedir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 378. maddesinde, kamu veya özel sağlık kuruluşlarına başvuranların **kişisel verilerinin işlenebileceği düzenlenmiş**, Bakanlığın, toplanan ve işlenen kişisel verilere, ilgili kişilerin kendilerinin veya yetki verdikleri üçüncü kişilerin erişimlerini sağlayacak bir sistem kuracağı, kurulan sistemlerin güvenliği ve güvenilirliği ile ilgili standartların Kişisel Verileri Koruma Kurulunun belirlediği ilkelere uygun olarak belirleneceği, Bakanlığın, ilgili mevzuat uyarınca elde edilen kişisel sağlık verilerinin güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirleri alacağı, bu amaçla, sistemde kayıtlı bilgilerin hangi görevli tarafından ne amaçla kullanıldığının denetlenmesine imkân tanıyan bir güvenlik sistemi kurulacağı, kişisel sağlık verilerinin işlenmesi, güvenliği ve bu maddenin uygulanması ile ilgili diğer hususların Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Anılan madde, Anayasa Mahkemesinin 27/02/2024 tarih ve 32473 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 26/10/2023 tarih ve E:2018/118, K:2023/180 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve Anayasanın 153. maddesi ve 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi ileriye dönük olarak ertelemiş bulunması, yasama organına iptal kararının gerekçesine uygun olarak yeni bir düzenleme için olanak tanımak ve ortada hukuki bir boşluk yaratmamak amacına yöneliktir.

İptal kararının yürürlüğe gireceği tarihin ileriye dönük olarak ertelenmiş olmasının,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

yargı yerlerinin çözümlemekte oldukları uyuşmazlıklarda Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilen yasa kurallarını uygulaması sonucunu doğurduğundan bahsedilemez. Aksi bir yorum, Anayasa Mahkemesince bir kanun maddesinin Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiş olduğu bilindiği halde, eldeki davaların Anayasaya aykırılığı saptanmış olan kurallara göre görüşülüp çözümlenmesi anlamına geleceğinden hukukun üstünlüğü ve hukuk devleti ilkelerine aykırı düşecektir.

Bu durumda, kişisel sağlık verilerinin inceleme, denetim ve değerlendirme amacıyla işlenmesi ve aktarılması sonucunu doğuran dava konusu düzenlemenin dayanağının 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 378. maddesi olduğu ve anılan maddenin Anayasa Mahkemesince iptal edildiği göz önünde bulundurulduğunda hukuki dayanağının ortadan kalktığı görülen dava konusu düzenlemede bu yönden hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Hukuka aykırılığı bu şekilde tespit edilen düzenlemenin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararlara sebebiyet vereceği sonucuna varıldığından **belirtilen gerekçeyle** yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerekmektedir.

Dava konusu Yönetmeliğin 10. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan "...ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyeti uygun şartlar sağlanana kadar Bakanlığın kararı üzerine valilikçe durdurulur ve..." ibaresinin incelenmesi:

Yönetmeliğin "İdari yaptırımların uygulanması" başlıklı **10. maddesinin 6. fıkrasında,** "Hasta hakları ihlalinin yapıldığı tespit edilen sağlık tesislerinde ***ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyeti uygun şartlar sağlanana kadar Bakanlığın kararı üzerine valilikçe durdurulur*** ve ilgililer hakkında ilgili mevzuatı uyarınca idari ve adli işlemler yapılır. İlgili birim; acil servis, tıbbi laboratuvar, görüntüleme ve yoğun bakım gibi hastaların tanı ve tedavisinde hayati önemi haiz tıbbi hizmet birimi ise bu birimin, uygun şartlar sağlanana kadar aynı ilde müdürlükçe belirlenecek bir komisyonun gözetimi altında faaliyet göstermesi sağlanır." kuralına yer verilmiştir.

Dava konusu düzenlemede, sağlık tesisinde hasta hakları ihlali yapıldığının tespiti halinde, ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyetinin uygun şartlar sağlanana kadar durdurulacağı kurala bağlanmıştır.

Bakılan davada, dava konusu kural ile sağlık tesisinde hasta hakkı ihlali yapılmaksızın hizmet verilmesinin amaçlandığı görülmektedir.

Yukarıda yer verilen 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3. maddesi, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 355. maddesi gereği Sağlık Bakanlığının, sağlık kuruluşlarının hizmet vereceği standart ve esasları tespit etmeye, sağlık hizmetinin bu çerçevede yürütülmesini sağlamaya ve bunu denetlemeye yetkili olduğu muhakkaktır.

Bununla birlikte, sağlık ve yaşam hakkını doğrudan ilgilendiren bu düzenlemelerin sınırlarının belirli ve öngörülebilir olması, bu düzenlemeye aykırı bir durumda uygulanacak yaptırımın da orantılı bir şekilde belirlenmesi hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir.

Dava konusu düzenlemeyle gözetilen amaç ve işlenen fiilin ağırlığı ile orantılı

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin

yaptırımların öngörülmesi gerekirken bu hususa riayet edilmediği görülmektedir. Bu nedenle, anılan düzenlemede hukuka uyarlık bulunmamakta olup, düzenleme uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararlara sebebiyet vereceğinden yürütmesinin durdurulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesi bakımından gerekçe yönünden, 10. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan "...ihlalin gerçekleştiği ilgili birimin faaliyeti uygun şartlar sağlanana kadar Bakanlığın kararı üzerine valilikçe durdurulur ve..." ibaresi bakımından esas yönünden çoğunluk kararına katılmıyorum.

Başkan
İbrahim
TOPUZ

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Ft6DPut - p8opZKr - G02+ei/ - aK+ZKQ= ile erişebilirsin